

9. Адміністративне право та процес,
фінансове право, інформаційне право

Бугайчук К.Л.

Завідувач науково-дослідної лабораторії

з проблем протидії злочинності

Харківський національний університет

внутрішніх справ

м. Харків, Україна

Деякі питання формування підрозділів Національної поліції особливого призначення

З 7 листопада 2015 року вступив в силу новий Закон України «Про Національну поліцію». Зазначена подія зумовлює необхідність перегляду нормативного та організаційного забезпечення діяльності цього правоохоронного органу, зважаючи на його велику значущість для побудови в Україні правової, демократичної держави основним заданням якої є забезпечення, охорона та захист прав і свобод людини [1].

Законом України «Про Національну поліцію» зазначено, що у складі поліції функціонують: кримінальна поліція; патрульна поліція; органи досудового розслідування; поліція охорони; спеціальна поліція; поліція особливого призначення. Це говорить, насамперед, про те, що на виконання зазначених положень повинні бути прийняті відповідні нормативно-правові акти, які закріплять статус цих видів Національної поліції України. Нажаль, на сьогодні в деякій мірі нормативно забезпечена діяльність лише патрульної поліції [2].

Розглядаючи зазначене питання, нам би хотілося звернути увагу на процес формування такого виду поліції, як поліція особливого призначення. Це пояснюється, насамперед тим, що діяльності спеціальних підрозділів Національної поліції (а саме вони маються на увазі під терміном «поліція особливого призначення») приділялася лєвова частка виступів керівництва нашої держави та Міністерства внутрішніх справ України в частині реформування правоохоронних органів.

У державних документах щодо реформування правоохоронної системи це питання також знайшло своє відображення. Так, відповідно до тексту Коаліційної угоди було визнано необхідність створення Національної поліції (ЦОВВ у системі МВС, що реалізує політику у сфері протидії злочинності та забезпечення громадського порядку) з такою структурою: поліція громадської безпеки (єдина патрульна служба та служба дільничних інспекторів), кримінальна поліція (оперативно-слідчі органи), підрозділи поліції спеціального призначення (уніфіковані підрозділи швидкого реагування, вичерпний перелік функцій яких встановлено законом), судова поліція [3]. У Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України було передбачено створення універсального спецпідрозділу на кшталт SWAT (США) замість існуючих «Беркута», «Сокола», «Грифона», «Омеги», «Титана» та інших [4], який отримав назву «КОРД» - корпус оперативної раптової дії.

Станом на 17 жовтня 2015 року вже завершилася підготовка інструкторів, які будуть займатися процесом конкурсного відбору та подальшою підготовкою спецназу Національної поліції «КОРД», конкурсний набір почався 27 жовтня 2015 року, а остаточне формування «КОРД» буде завершено до кінця 2016 року.

Основні вимоги до кандидатів наступні: відсутність судимості, вік 21-35 років, досвід практичної роботи та служби в Збройних силах України, органах внутрішніх справ, Національній поліції або в інших державних силових структурах не менше чотирьох років.

Етапи проведення конкурсу:

1. Подача і обробка анкет кандидатів. Анкети автоматично аналізує комп'ютер і вибирає тих, хто підходить за основними критеріями.

2. Психологічне тестування. Для його проведення залучається незалежна спеціалізована компанія. За результатами тестування кандидатів рекомендують для роботи за трьома основними напрямками: безпосередньо в поліцейському підрозділі спеціального призначення, в програмі захисту свідків або в підрозділах з охорони громадського порядку та протидії масовим заворушенням.

3. Перевірка на поліграфі. Особливістю даного етапу є перевірка за допомогою технології аналізу голосу. Також кандидатів перевіряють на причетність до сепаратизму, кримінальне минуле, залежність від наркотиків і алкоголю, а також на схильність до розголошення службової таємниці.

4. Фізична підготовка. Кандидати здають нормативи з бігу, підтягування, а також виконують комплекс силових вправ і практичної стрільби з пістолета і автомата.

5. П'ятиденний курс виживання. Бійці спатимуть по чотири години, проходити по 20 км щодня в повній амуніції, а також переносити інші критичні навантаження.

Засновуючись на вищевикладеному та враховуючи нормативну неврегульованість питання організації діяльності поліції особливого призначення пропонуємо здійснити наступні кроки:

1. Доповнити Закон України «Про Національну поліцію» статтею 13-1 «Поліція особливого призначення (КОРД)» наступного змісту:

«Корпус оперативно-раптові дії Національної поліції України – це спеціально підготовлений та оснащений підрозділ поліції особливого призначення, який з використанням спеціальної тактики, озброєння, обладнання і засобів професійно та злагоджено виконує поліцейські функції під час організації та проведення спеціальних заходів (операцій) у ситуаціях з високим ступенем ризику, у тому числі із ліквідації бандитських формувань, організованих груп і злочинних організацій, затримання членів озброєних злочинних груп, звільнення заручників, участі в антитерористичних операціях, а також здійснює заходи щодо забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві (далі – підрозділ «КОРД»).

«КОРД» відноситься до поліції особливого призначення та є самостійним підрозділом Центрального органу управління поліції.

Керівництво та контроль за діяльністю «КОРД» здійснюється керівником Національної поліції України через спеціально створений Департамент Центрального органу управління поліції.

Територіальні управління (підрозділи) «КОРД» організовують свою діяльність у взаємодії з територіальними управліннями Національної поліції України в областях та знаходяться в оперативному підпорядкуванні начальника відповідного територіального управління Національної поліції в частині виконання завдань визначених цим законом.

Основні завдання «КОРД»:

- участь у реалізації державної політики в сфері протидії злочинності, забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави.
- сприяння в установленому порядку та в межах повноважень іншим підрозділам Національної поліції України у виявленні та припиненні кримінальних правопорушень;
- участь у спеціальних заходах (операціях) пов'язаних із ліквідацією бандитських формувань, організованих груп і злочинних організацій, затримання членів озброєних злочинних груп, звільнення заручників, а також участі в антитерористичних операціях;
- забезпечення підтримки підрозділів Національної поліції на особливих заходах, в умовах особливої загрози або в умовах, що вимагають особливих кваліфікацій і умінь, в тому числі під час охорони публічного порядку та безпеки, для здійснення порятунку поліцейських і цивільних осіб;
- забезпечення безпеки осіб, які приймають участь у кримінальному провадженні (судочинстві) щодо яких в установленому порядку було винесено рішення про взяття під захист;
- забезпечення оперативного супроводження заходів безпеки відносно осіб які приймають участь у кримінальному провадженні (судочинстві) щодо яких в установленому порядку було винесено рішення про взяття під захист;
- ведення поліцейських переговорів;
- співпраця з вітчизняними та закордонними органами, діяльність яких пов'язана з проведенням спеціальних поліцейських операцій, забезпеченням особистої безпеки осіб, протидією організованій злочинності та тероризму.

У складі КОРДу функціонують:

- підрозділи з проведення та супроводження спеціальних операцій;
- підрозділи з організації заходів безпеки осіб які беруть участь у кримінальному судочинстві;

- підрозділи оперативного супроводження та прикриття;
- підрозділи управління та координації діяльності КОРД;
- підрозділи забезпечення діяльності КОРД».

2. Прийняти Положення про підрозділ поліції особливого призначення «Корпус оперативно-раптової дії» Національної поліції України.

3. Прийняти Положення про Департамент організації діяльності Корпусу оперативно-раптової дії Національної поліції України.

4. Прийняти Положення про організацію відбору, навчання та здійснення післядипломної освіти працівників підрозділу поліції особливого призначення «Корпус оперативно-раптової дії» Національної поліції України.

Література:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р., № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – Ст.379

2. Про затвердження Положення про патрульну службу МВС [Електронний ресурс]: Наказ МВС України від 02.07.2015 № 796. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0777-15>

3. Угода про Коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» від 27.11.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0001001-15>

4. Питання реформування органів внутрішніх справ України [Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.10.2014 р., № 1118-р. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1118-2014-%D1%80>